[BÁO CÁO BÀI TẬP]
PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM VÀ ĐẠO ĐỨC TRONG HỌC TẬP VÀ NGHIÊN CỨU

I. PHÂN TÍCH CHÍNH SÁCH CỦA TRƯỜNG

1. Thực trạng tại Trường Đại học Công nghệ, ĐHQGHN.

Hiện nay, Trường Đại học Công nghệ chưa ban hành một chính sách, văn bản độc lập có tên "Chính sách sử dụng AI trong học tập & nghiên cứu.". Chính vì vậy, bản thân em sẽ dựa vào một số văn bản hiện có của trường như "Sổ tay sinh viên UET", "Quy chế đào tạo ĐHQGHN". Em sẽ phân tích báo cáo này theo dẫn chứng từ Quy chế 2017: "*Quy chế công tác sinh viên (Ban hành kèm Quyết định số 3568/QĐ-ĐHQGHN, ngày 05/11/2017)*."
https://vnu.edu.vn/infographic-quy-che-cong-tac-sinh-vien-tai-dai-hoc-quoc-gia-ha-noi-post26956.html.

Quy chế đã thiết lập một hành lang pháp lý rất nghiêm ngặt về **Liêm chính học thuật**. Cụ thể, các hành vi "sao chép bài", "đạo văn" (plagiarism) hoặc "nhờ người khác làm hộ" đều bị xử lý kỷ luật nghiêm khắc. Chiếu theo quy định này, nếu sinh viên sử dụng AI để tự động tạo ra 100% nội dung bài tiểu luận, đồ án mà không có sự đóng góp chất xám cá nhân và không trích dẫn, hành vi đó hoàn toàn cấu thành lỗi "đạo văn" và "gian lận học thuật" theo khung quy chế hiện hành của UET.

2. So sánh với các cơ sở giáo dục khác & Nhận định cá nhân.

Nếu so sánh UET với một số trường đại học quốc tế tại Việt Nam, ví dụ như Đại học RMIT, có thể thấy sự khác biệt trong cách tiếp cận pháp lý. RMIT đã ban hành hướng dẫn rõ ràng chia AI thành các "vùng" (Zone): Vùng Đỏ (Cấm hoàn toàn), Vùng Vàng (Được dùng để tìm ý tưởng nhưng phải viết bằng văn phong cá nhân) và Vùng Xanh (Được dùng tự do có trích dẫn).
https://www.rmit.edu.vn/students/my-studies/assessment-and-results/academic-integrity

Là một môi trường đào tạo công nghệ hàng đầu, UET có cách tiếp cận năng động và mang tính ứng dụng cao đối với sự phát triển của công nghệ. Tuy hiện tại trường chưa ban hành một văn bản pháp lý chung chuyên biệt về AI, nhưng trên thực tế UET đã trao quyền chủ động rất lớn cho các khoa và giảng viên. Trong từng môn học, bài tập lớn hay các kỳ thi, giảng viên đều đưa ra những quy định đặc thù và hướng dẫn cụ thể về việc sử dụng công cụ hỗ trợ (ví dụ: môn Lập trình nâng cao, được phép dùng AI để code một cách hiệu quả hơn và tối ưu hóa mã nguồn cho Dự án Hệ thống đấu giá.).

Cách tiếp cận này giúp các quy định bám sát được đặc thù của từng chuyên ngành thay vì áp dụng máy móc một quy chế cứng nhắc. Tuy nhiên,về lâu dài, khi AI ngày càng phổ biến, việc nhà trường ban hành thêm một "Khung hướng dẫn cơ bản (Guideline)" mang tính định hướng chung sẽ càng tốt hơn. Điều này không nhằm mục đích gò bó, mà để tạo ra một điểm tựa chuẩn mực, giúp sinh viên có định hướng rõ ràng và tự tin hơn khi ứng dụng AI một cách sáng tạo, trách nhiệm.

II. THỰC HIỆN NHIỆM VỤ HỌC TẬP

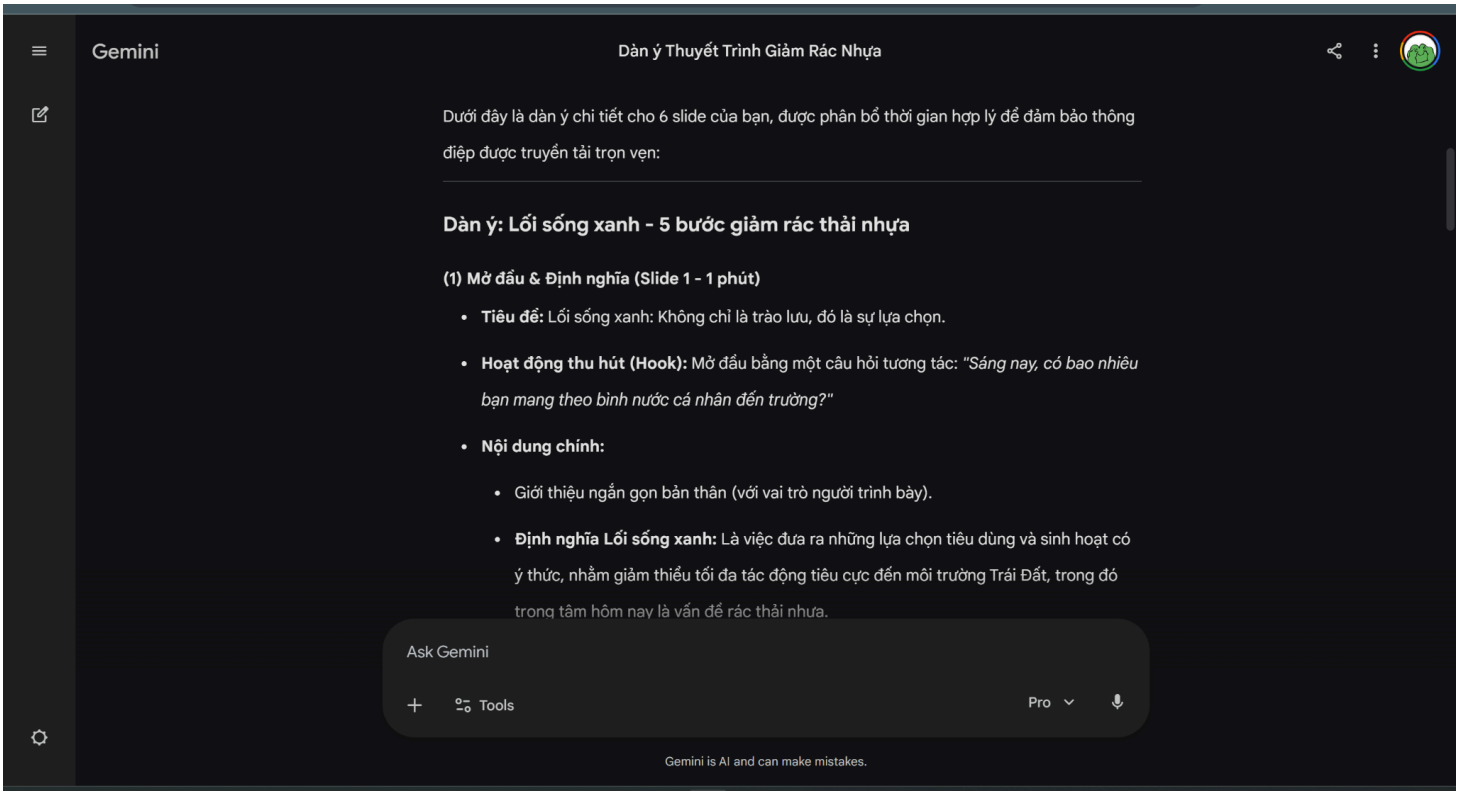
Nhiệm vụ lựa chọn: Chuẩn bị nội dung và thiết kế bài thuyết trình báo cáo với chủ đề: *"Lối sống xanh: 5 bước giảm rác thải nhựa".*

Công cụ sử dụng: Google Gemini.

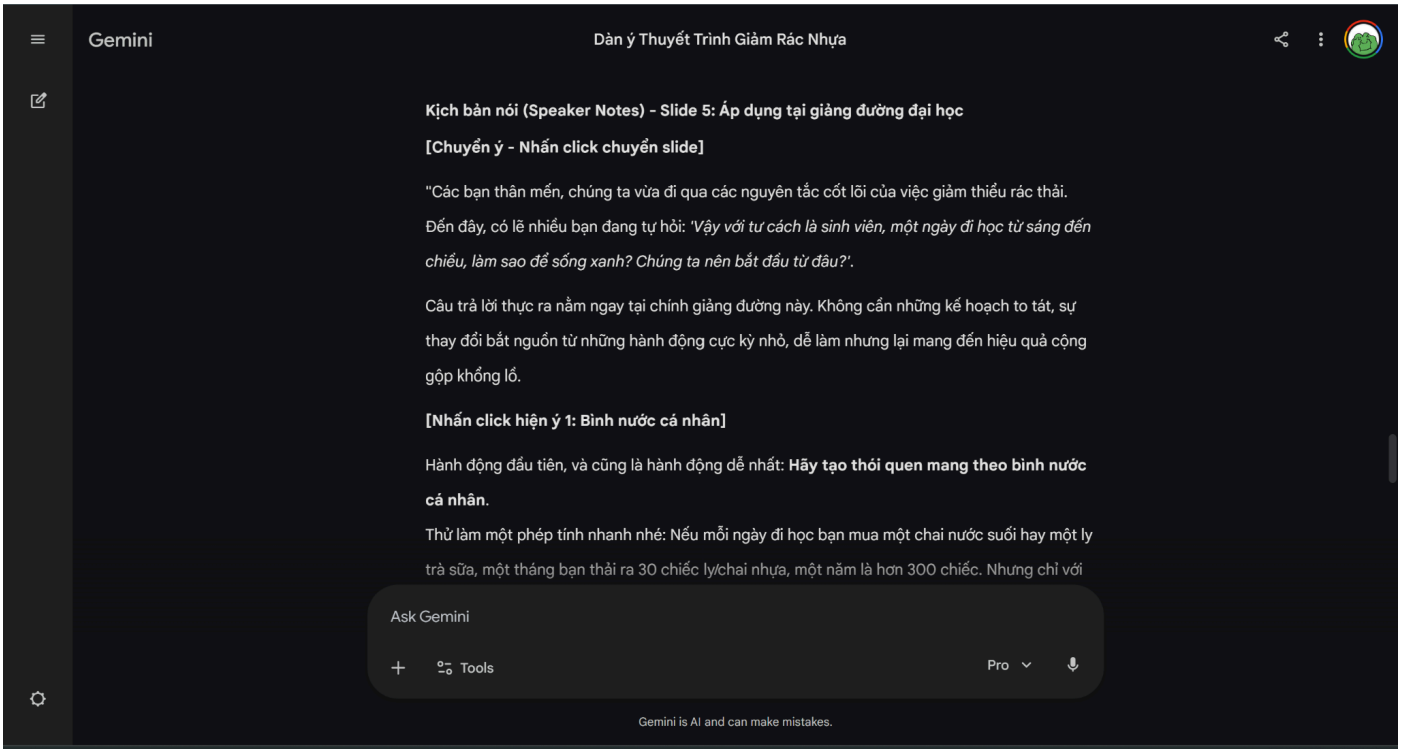
1. Ghi lại Prompt & Đầu ra của AI

- **Prompt 1 (Xây dựng cấu trúc):** *"Đóng vai một chuyên gia môi trường, hãy lập cho tôi dàn ý bài thuyết trình 10 phút (gồm 6 slide) về chủ đề 'Lối sống xanh: 5 bước giảm rác thải nhựa'. Cần có cấu trúc logic từ thực trạng đến giải pháp thực tiễn cho sinh viên."*

  Đầu ra của AI: Gemini trả về dàn ý 6 phần gồm: (1) Mở đầu & Định nghĩa, (2) Thực trạng rác thải nhựa hiện nay, (3) Tác động đến môi trường, (4) 5 bước giảm rác thải nhựa (Từ chối, Tiết giảm, Tái sử dụng, Tái chế, Phân hủy sinh học), (5) Áp dụng tại giảng đường đại học, (6) Kết luận & Kêu gọi hành động.

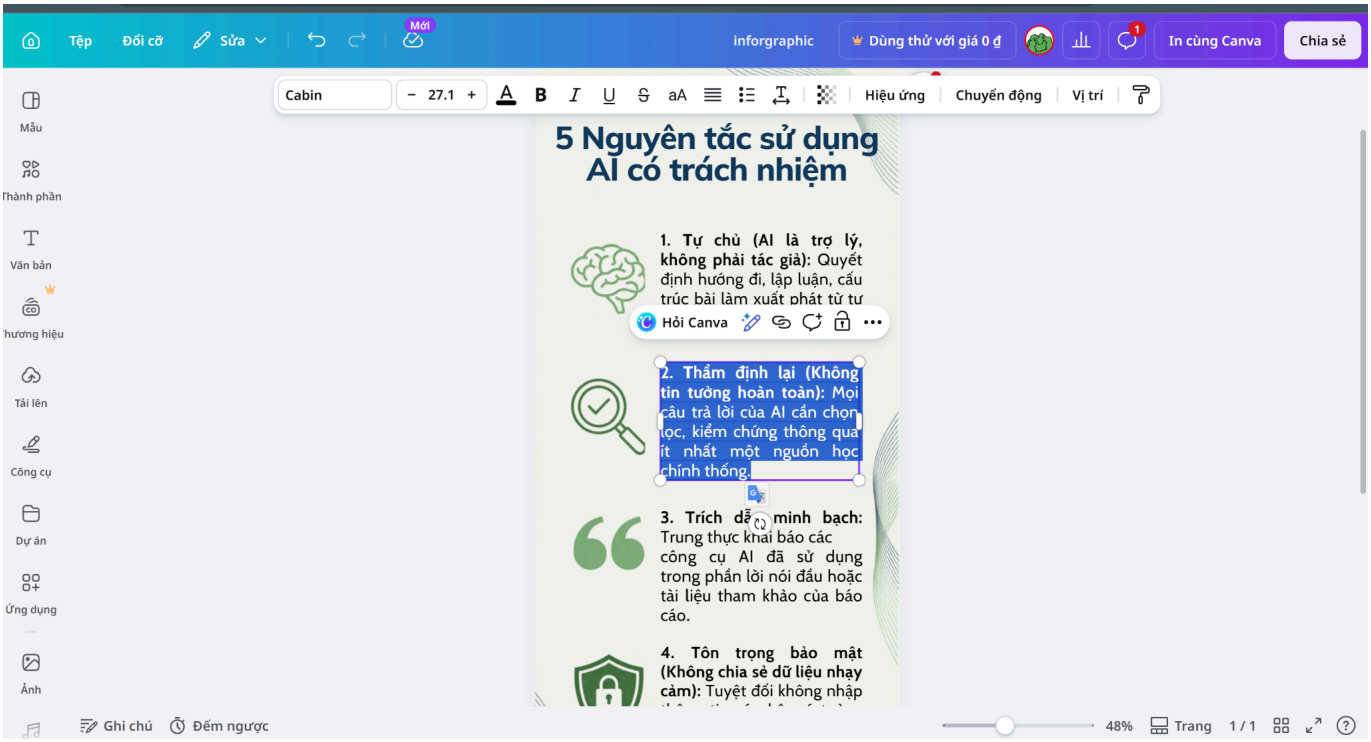

- **Prompt 2 (Phát triển nội dung chi tiết):** *"Hãy viết nội dung kịch bản nói (speaker notes) cho phần 'Áp dụng tại giảng đường đại học', tập trung vào các hành động nhỏ, dễ làm nhưng hiệu quả cao."*
  Đầu ra của AI: Gemini đưa ra các đoạn văn kịch bản khuyên sinh viên mang bình nước cá nhân, dùng hộp cơm riêng khi mua đồ ăn ở canteen, và tham gia các chiến dịch thu gom pin cũ.

2. **Đánh giá, chỉnh sửa, tích hợp.**
   Em không sử dụng nguyên văn kết quả của AI, thực hiện các bước xử lý sau:

   - Kiểm chứng (Fact-check): Ở phần "Thực trạng", AI đưa ra một số liệu chung chung về lượng rác thải. Ban thân em chủ động truy cập website của Bộ Tài nguyên và Môi trường để lấy số liệu chính xác của năm gần nhất và thay thế vào slide để đảm bảo tính chính xác.
   - Điều chỉnh văn phong: Kịch bản của AI khá "máy móc". Em đã viết lại theo lối kể chuyện, lồng ghép câu chuyện thực tế về số lượng ly nhựa trà sữa thải ra mỗi ngày tại thùng rác trước cửa phòng học để tăng sự đồng cảm từ người nghe.
   - Tích hợp đa phương tiện: Chỉ dùng AI để lấy bộ khung logic. Hình ảnh trên các slide và infographic tổng hợp báo cáo tự thiết kế để đảm bảo thông điệp trực quan, không phụ thuộc vào ảnh AI tạo ra sự thiếu thực tế.

3. **Đánh giá, chỉnh sửa, tích hợp.**
   Trong slide cuối cùng (Tài liệu tham khảo), em đã trích dẫn rõ:
   "Bài thuyết trình này có sự hỗ trợ của mô hình ngôn ngữ lớn Google Gemini trong việc định hình cấu trúc dàn ý ban đầu. Mọi số liệu thống kê đều được các thành viên trong nhóm tra cứu độc lập từ các báo cáo môi trường chính thống."

III. PHÂN TÍCH CÁC VẤN ĐỀ ĐẠO ĐỨC

1. **Ranh giới giữa hỗ trợ học tập & gian lận học thuật.**
   Ranh giới này ảnh hưởng đến quyền làm chủ tư duy. Hỗ trợ hợp lý là khi sinh viên dùng AI như một công cụ để brainstorming, gợi ý tài liệu, hoặc kiểm tra lỗi ngữ pháp. Khi đó, sinh viên vẫn làm chủ bài làm của mình. Ngược lại, gian lận học thuật xảy ra khi sinh viên giao toàn bộ việc suy nghĩ, viết lách cho AI, sau đó copy nguyên văn và đứng tên mình. Điều này vi phạm cam kết cốt lõi về sự trung thực trong môi trường đại học.
2. **Vấn đề về quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn.**
   Các AI tạo sinh hiện nay được huấn luyện dựa trên hàng tỷ văn bản, sách báo có bản quyền của tác giả thật mà không có cơ chế trả phí hay xin phép rõ ràng. Việc lạm dụng AI không trích dẫn đồng nghĩa với việc chúng ta đang dung túng cho sự chiếm đoạt chất xám ẩn danh. Minh bạch trong việc trích dẫn không chỉ là để đối phó với giảng viên, mà là sự tôn trọng đạo đức khoa học và tôn trọng những tác giả gốc đã tạo ra nguồn dữ liệu đó.
3. **Tác động đến học tập và phát triển kỹ năng.**
   Việc học không chỉ là lấy "kết quả cuối cùng" để nộp, mà là sự rèn luyện thông qua "quá trình" chật vật tìm kiếm, tổng hợp và phản biện. Nếu lạm dụng AI làm thay, sinh viên sẽ dần mất đi tư duy phản biện, kỹ năng giải quyết vấn đề và sự thấu cảm. Trong một buổi bảo vệ đồ án, một sinh viên dùng AI viết bài sẽ dễ dàng lúng túng trước các câu hỏi của hội đồng vì họ không thực sự "sống" cùng quá trình nghiên cứu kiến thức đó.

IV. BỘ NGUYÊN TẮC CÁ NHÂN

Từ những phân tích trên, em đã thử xây dựng 5 nguyên tắc cá nhân cho bản thân mình trong quá trình học tập:

1. **Tự chủ (AI là trợ lý, không phải tác giả):** Quyết định hướng đi, lập luận, cấu trúc bài làm xuất phát từ tư duy của mình.
2. **Thẩm định lại (Không tin tưởng hoàn toàn):** Mọi câu trả lời của AI cần chọn lọc, kiểm chứng thông qua ít nhất một nguồn học chính thống.
3. **Trích dẫn minh bạch:** Trung thực khai báo các công cụ AI đã sử dụng trong phần lời nói đầu hoặc tài liệu tham khảo của báo cáo.
4. **Tôn trọng bảo mật (Không chia sẻ dữ liệu nhạy cảm):** Tuyệt đối không nhập thông tin cá nhân, ý tưởng nghiên cứu chưa công bố lên các nền tảng AI công cộng.
5. **Giữ bản sắc cá nhân:** Không sao chép nguyên văn câu trả lời. Mọi đầu ra của AI nếu sử dụng phải được chỉnh sửa lại để phản ánh đúng văn phong, cảm xúc và trải nghiệm thực tế của cá nhân.

V. INFOGRAPHIC MINH HỌA

Sử dụng công cụ thiết kế Canva.

